

FRDO INFO

Nieuwsbrief van de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling

April 2009 – nr 39

Inhoud

- [1. Prioriteiten voor het Belgische EU-voorzitterschap 2010](#)
- [2. Aanbevelingen voor een federaal herstelbeleid](#)
- [3. Advies over het ontwerp van nationaal actieplan leefmilieu-gezondheid](#)
- [4. Advies over de beleidsnota "Recht op gezondheid" van DGOS](#)
- [5. Advies over de toekomstige werking van het IPCC](#)
- [6. Activiteiten werkgroepen](#)

1. Prioriteiten voor het Belgische EU-voorzitterschap in 2010

Van 1 juli tot 31 december 2010 is België voorzitter van de Raad van de Europese Unie. Minister Magnette vroeg naar aanleiding hiervan het advies van de FRDO over de dossiers waaraan ons land prioritair aandacht zou moeten besteden.

De FRDO vraagt het voorzitterschap te kaderen in een lange termijnvisie van Duurzame Ontwikkeling en pleit voor transparantie en participatie bij de beleidsvoering. Meer specifiek ziet de FRDO vijf prioriteiten weggelegd voor het Belgisch voorzitterschap:

Prioriteit 1: een duurzaam antwoord op de economische crisis. Zowel op EU- als nationaal niveau is nood aan een geïntegreerd beleidsantwoord op de financiële en economische crisis. Maatregelen op korte termijn dienen te kaderen in een visie op lange termijn die de drie dimensies van duurzame ontwikkeling integreert en richting geeft aan het relancebeleid: de FRDO pleit dan ook voor een "sustainable new deal": een structureel en collectief antwoord op de economisch-financiële crisis, dat onze productie en consumptie herbekijkt rekening houdend met de ecologische uitdagingen, sociale rechtvaardigheid en een performante economie.

Prioriteit 2: Lissabon en duurzame ontwikkeling koppelen. De FRDO vraagt het Belgische voorzitterschap bij een hernieuwing van de Lissabonstrategie, ervoor te pleiten deze strategie te laten samengaan met de andere overkoepelende strategie van de Europese Unie, met name de Europese Strategie voor Duurzame Ontwikkeling (EUSDS). De EU dient met één overkoepelende strategie te werken, waarin de drie dimensies van duurzame ontwikkeling aan bod komen. Die strategie dient opgevolgd en geëvalueerd te worden aan de hand van een beperkte maar evenwichtige lijst van indicatoren.

Prioriteit 3: een ambitieus klimaat- en energiebeleid

De uitkomst van de klimaatconferentie in Kopenhagen eind 2009 is van groot belang voor het voorzitterschap. België en de EU dienen een eventueel nieuw mondiaal klimaatakkoord snel goed te keuren en te implementeren. Tezelfdertijd dient het voorzitterschap de Unie aan te zetten het voorbeeld te geven door zijn energie- en klimaatpakket zonder uitstel uit te voeren. De economische crisis mag geen excuus zijn om dit beleid terug te schroeven.

Prioriteit 4: aandacht voor biodiversiteit en duurzame productie/consumptie

2010 wordt een belangrijk jaar voor de bescherming van de biodiversiteit. De Europese Unie dient op de verschillende internationale conferenties in dat jaar ambitieuze doelstellingen naar voren te schuiven voor de periode na 2010. Aandacht moet gaan naar de coherentie van het biodiversiteitsbeleid met het beleid in andere domeinen, zoals klimaat en landbouw. Daarnaast is een duurzaam beheer van natuurlijke rijkdommen nodig, onder meer in de domeinen van bosbeheer en visserij. In het kader van duurzame productie en consumptie dient het Belgische voorzitterschap de

BTW-verlaging voor “energiebesparende materialen en andere milieuvriendelijke producten of diensten” opnieuw op de agenda te plaatsen, en de reflectie over marktgebaseerde instrumenten te stimuleren.

Prioriteit 5: ook de mondiale en sociale dimensie meenemen

De FRDO vraagt een coherent beleid gericht op duurzame ontwikkeling (Policy Coherence for Development) waarin het externe beleid van de EU en het beleid van multilaterale instellingen als het IMF, de Wereldbank en de WTO zich inschrijven. De FRDO waardeert de aandacht voor sociale inclusie in het kader van multi- of bilaterale externe relaties, om de “Decent Work Agenda” van de ILO in praktijk te brengen. Ook de Europese handelsstrategie “Global Europe” dient in dit licht herzien te worden.

Dit advies werd in consensus goedgekeurd door de Algemene Vergadering van 27 maart 2009. Klik hier voor de volledige tekst van het advies: http://www.frdo-cfdd.be/DOC/pub/ad_av/2009/2009a04n.pdf

[Terug naar inhoud](#)

2. Advies over het federaal herstelbeleid

De economie bevindt zich sinds eind vorig jaar in een dal. Om die crisis te bestrijden, stelde de federale regering in december 2008 een “relanceplan” voor met als doel “het herstellen (van) het vertrouwen op korte termijn, en te zorgen voor meer zekerheid op lange termijn.” Momenteel beraadt de regering zich over nieuwe maatregelen. In dit kader vroeg de eerste minister, samen met de minister van klimaat en energie, de FRDO om advies in verband met de duurzame aspecten van het herstelbeleid. De FRDO diende zich door de beperkte adviestermijn (twee weken) te beperken tot het formuleren van enkele bedenkingen en aanbevelingen, maar zal zijn standpunt verder ontwikkelen in het kader van zijn jaarlijkse forumdag in het najaar, die een “Sustainable New Deal” als onderwerp heeft.

In zijn advies vertrekt de FRDO van de vaststelling dat we momenteel met meerdere crisissen te kampen hebben: de financieel en economische, maar ook die van het klimaat, de energiebevoorrading, het verlies aan biodiversiteit en de (mondiale) armoede. Een geïntegreerd beleidsantwoord is nodig waarbij maatregelen op korte termijn kaderen in een visie op lange termijn die de drie dimensies van duurzame ontwikkeling integreert. Het economisch herstel op korte termijn mag immers niet leiden tot grotere problemen in de toekomst. Bijkomende steunmaatregelen moeten tot een meer duurzame consumptie aanzetten en “quick wins” op economisch gebied combineren met winst op ecologisch en sociaal vlak. De raad onderstreept dat een visie op lange termijn een belangrijke impuls voor de duurzame ontwikkeling van onze maatschappij betekenen. Het streven naar een koolstofarme economie kan bijdragen tot het aantrekken van onze economie vandaag. De raad pleit dan ook voor een “sustainable new deal”, zoals in punt 1 gedefinieerd.

Wat herstelmaatregelen inzake kredietverlening en financiering betreft, wijst de FRDO er op dat een aantal kapitaalintensieve investeringsprojecten financieringsproblemen kennen door de crisis (bijvoorbeeld offshore windmolenparken). De FRDO vraagt dat de regering voor dergelijke investeringsprojecten een garantie geeft, zodat deze opnieuw de nodige financiering kunnen vinden. Waar het specifiek over de windmolenparken in de Noorzee gaat, meent de raad dat ook een spoedprocedure nodig is voor de noodzakelijke vergunningen, en garanties en faciliteiten van de overheid voor de koppeling van het Noordzee-windenergienet aan het inlandse distributienet. Verder vraagt de FRDO dat het Startersfonds, het financieringsfiliaal van het Participatiefonds, een specifieke knowhow zou ontwikkelen op het vlak van eco-innovatie en energie-efficiëntie, om KMOs te ondersteunen. De raad pleit ervoor het “Fonds ter Reductie van de Globale Energiekost” (FRGE) beter af te stemmen met de (regionale) woningfondsen, hun werking te verruimen op het vlak van energiezuinig en milieuvriendelijk bouwen en deze fondsen beter bekend te maken. Zo wordt ook het toepassingsgebied van het “derde-investeerdessysteem” uitgebreid.

Wat de derde-investeerdessaanpak betreft, waardeert de raad de bijkomende inspanningen die de overheid via Fedesco plant. Dit ambitieuze plan moet tijdens de komende jaren ook effectief

gerealiseerd worden. De overheid heeft immers een voorbeeldrol. De Regie der Gebouwen zou ambitieuze certificeringscriteria voor de energieprestaties van openbare gebouwen moeten opstellen en aanwenden voor al zijn transacties (aankoop, huur, verkoop, verhuur). Verder dient de overheid voor zijn nieuwbouw geleidelijk de passiefstandaard te introduceren, en bij renovatie de lage-energiestandaard. De raad meent dat dit ook zou moeten gelden voor de sociale woningbouw in ons land, wat kan gestimuleerd worden via het federale Grootstedenbeleid.

De federale regering kondigde in zijn eerste relanceplan een “alliantie leefmilieu-werk” aan. De FRDO vraagt deze intentie snel te concretiseren. De Duitse “alliantie voor werkgelegenheid en milieu” kan hierbij een inspiratiebron vormen, onder meer om de zogenaamde “green jobs” uit te breiden. Een inspanning is dan wel nodig op het vlak van opleiding en bijscholing omdat hoe dan ook verschuivingen van jobs zullen plaatsvinden waarbij nieuwe kwalificaties gevraagd worden aan de werknemers.

Wat de BTW verlaging in de bouw betreft, vraagt de raad dat bij toekomstige maatregelen in dit domein, fiscale verminderingen zouden worden gemoduleerd volgens de energiewaarde van de woning, om zo de lage-energie- en passiefstandaard meer te promoten.

De FRDO wijst in zijn advies ook op de rol die de overheid heeft om een duurzame consumptie en productie te stimuleren via overheidsopdrachten (openbare aanbestedingen). Dit zal ook bijdragen tot de marktintroductie van innovatieve producten.

Wat criteria voor dergelijke overheidsopdrachten betreft, dient erover gewaakt dat er geen discriminatie bestaat tegen secundaire grondstoffen. Daar waar dit milieutechnisch kan, dienen de gunningscriteria terzake aangepast te worden zodat secundaire grondstoffen een gelijke kans krijgen. Deze grondstoffen generen immers lokaal extra werkgelegenheid, daar waar primaire grondstoffen vooral geïmporteerd worden.

Tenslotte doet de FRDO nog enkele suggesties op fiscaal vlak. De raad bepleit een modulering van de onroerende voorheffing volgens de energiewaarde van de woning, en vraagt ons land op EU-niveau een beslissing te stimuleren inzake de verlaging van de BTW voor “energiebesparende materialen en andere milieuvriendelijke producten of diensten”. De FRDO meent ook dat een vrijstelling van BTW aangewezen is voor alle recyclagestromen.

Dit advies werd in consensus goedgekeurd door de Algemene Vergadering van 27 maart. Klik hier voor de volledige tekst van het advies: http://www.frdo-cfdd.be/DOC/pub/ad_av/2009/2009a05n.pdf

[Terug naar inhoud](#)

3. Advies over het nationaal actieplan leefmilieu-gezondheid 2008-2013

België heeft er zich binnen de Wereldgezondheidsorganisatie toe verbonden Nationale Actieplannen Leefmilieu - Gezondheid (NEHAP) op te stellen. Het tweede NEHAP loopt van 2008 tot 2013, en minister van Klimaat en Energie Paul Magnette legde het ontwerp ervan ter advies voor aan de FRDO.

De raad onderstreept in zijn advies het belang van de problematiek leefmilieu – gezondheid, en steunt over het algemeen de voorgestelde initiatieven. De titel van het voorgelegde document – “nationaal plan” – misleidt echter. Het gaat immers niet om een strategische visie die alle betrokken aspecten en alle actoren omvat, of om een vaste verbintenis volgens een precieze timing om de voorgestelde acties uit te voeren. Het is in feite een programma van concrete projecten die gezamenlijk door de verschillende overheden van dit land worden uitgevoerd en waarvan de draagwijdte veel beperkter is. Men zou dan ook beter spreken van een “Gemeenschappelijk actieprogramma” van federale en regionale overheden in plaats van een “nationaal plan”. Ook de timing “2008-2013” moet worden aangepast aan de reële timing van de uitvoering, namelijk vanaf 2009. Logischerwijs vloeit hieruit voort dat de acties die in 2008 zijn afgelopen, hier niet mee worden opgenomen, maar dat over de resultaten ervan gerapporteerd wordt in het plan.

Deze benadering wijst jammer genoeg op een gebrek aan ambitie, maar de raad begrijpt dat het er gegeven de beschikbare middelen vooral om ging een versnippering te vermijden.

De FRDO betreurt dat het Plan niet meer aandacht schenkt aan de opvolging van het eerste NEHAP. Een analyse van de hinderpalen bij de uitvoering van het eerste NEHAP, zou een zeer goede basis gevormd hebben om nieuwe maatregelen uit te werken. Het is jammer dat het ontwerpplan geen volledige lijst bevat van concrete acties die sinds 2003 al dan niet werden gevoerd voor elk van deze aanbevelingen, noch een opvolging van de resultaten van deze acties. Zo is het onduidelijk of acties die reeds in 2002 als prioritair werden bestempeld, vooruitgang hebben geboekt: projecten inzake biomonitoring, het ontwikkelen van indicatoren en gezamenlijke databanken; evaluatie van de kosten veroorzaakt door milieugebonden problemen op het vlak van volksgezondheid; projecten rond communicatie, sensibilisering, opleiding en onderwijs.

De FRDO vraagt dat de voorgestelde maatregelen verduidelijkt worden, want in het ontwerp zijn ze of te weinig toegankelijk, of te weinig precies geformuleerd. Er ontbreken onder meer frequent gegevens over de manier waarop de vermelde doelstellingen concreet zullen worden verwezenlijkt, over de samenstelling van een werkgroep of over het budget dat aan een bepaald initiatief is toegekend, en over de indicatoren voor opvolging.

De raad dringt er ook op aan dat systematisch een inventaris van de reeds beschikbare wetenschappelijke gegevens in België of in het buitenland zou worden opgesteld om zo een nodeloze en dure herhaling van onderzoeken te vermijden.

Tenslotte ziet de raad het professionele luik van milieugezondheid als prioritair, zowel waar het gaat om de risico's die werknemers lopen als om de opleiding en/of sensibilisering van vakmensen. Hiermee worden niet enkel de professionals uit de gezondheidssector beoogd, maar ook de werknemers binnen ondernemingen die gezondheids- of milieuaspecten opvolgen (bijvoorbeeld preventieadviseurs of arbeidsgeneesheren, milieu-adviseurs, ...), de vakmensen uit de bouwsector, de sociaal assistenten die in rechtstreeks contact staan met de bevolking, de leerkrachten en onthaalouders, de journalisten ...

Dit advies werd in consensus goedgekeurd door de Algemene Vergadering van 27 maart. Klik hier voor de volledige tekst van het advies: http://www.frdo-cfdd.be/DOC/pub/ad_av/2009/2009a06n.pdf

[Terug naar inhoud](#)

4. Advies over de beleidsnota “Recht op gezondheid” van DGOS

De FRDO vindt de beleidsnota “Recht op gezondheid en gezondheidszorg” van DGOS (Directie Generaal Ontwikkelingssamenwerking) een zeer degelijke beleidsnota, die voldoende concreet en operationeel is. De nota vormt hiermee een goede basis voor de politieke dialoog tussen België en zijn partnerlanden. Hij maakt een correcte analyse van wat in het internationale gezondheidsbeleid de afgelopen jaren minder vlot gelopen is en plaatst daar goede principes en praktijken tegenover.

De conceptenbenadering in de beleidsnota vormt een stevige basis voor de uitbouw van een zelfredzaam gezondheidssysteem en een sterke gezondheidssector die het hoofd kunnen bieden aan de hedendaagse uitdagingen in de partnerlanden. België neemt met deze benadering een pioniers- en voorbeeldrol op. De beleidsnota verdient dan ook een grotere bekendheid.

De raad meent dat België actief een zelfde benadering dient te hanteren voor de andere beleidsnota's en deze aanpak van de gezondheidszorg ook op multilateraal vlak dient te verdedigen. Ons land moet daarbij blijven opkomen voor een coördinerende rol voor de VN (meer bepaald de Wereldgezondheidsorganisatie) binnen het versnipperde institutionele landschap van het internationale gezondheidsbeleid.

De uitbouw van een duurzaam financieringsmechanisme voor het gezondheidssysteem is van groot belang. De FRDO verwijst naar het bereiken van de 0,7% doelstelling, de *VN-overeenkomst van Kopenhagen* en het *VN-proces Financing for Development*. Deze doelstelling en deze conferenties, de opvolging ervan en de uitwerking en invoering van nieuwe innovatieve financieringsmechanismen verdienen de volle steun van België. Vanuit een bekommernis om transparantie en goed bestuur vraagt de FRDO om voor de financiering van de gezondheidszorg in een systeem van *budget tracking* te voorzien.

Dit advies op vraag van minister Michel werd in consensus goedgekeurd door de Algemene Vergadering van 27 maart. Klik hier voor de volledige tekst van het advies: http://www.frdo-cfdd.be/DOC/pub/ad_av/2009/2009a07n.pdf

[Terug naar inhoud](#)

5. Advies over de toekomstige werking van het IPCC

Minister van KMO's, Zelfstandigen en Wetenschapsbeleid Laruelle vroeg de FRDO om een advies als input voor het Belgische standpunt inzake de verdere werkzaamheden van het IPCC (*Intergovernmental Panel on Climate Change*), meer specifiek in verband met de voorbereiding van het vijfde evaluatierapport.

De FRDO acht de rol van het IPCC als katalysator van doorslaggevend belang. Politieke beleidsvoerders, de sociaaleconomische wereld en het grote publiek worden zich bewust van de ernst van de klimaatveranderingen. Het IPCC dient echter niet alleen te tonen hoe we kunnen antwoorden op de uitdagingen op milieuvlak van de klimaatwijzigingen, maar ook op de politieke, sociale en economische uitdagingen die daaruit voortvloeien, met het oog op een "*sustainable new deal*".

In zijn advies toont de FRDO zich bezorgd over de zogenaamde kritieke drempels ("*tipping points*"). Als die overschreden worden, riskeert het klimaatsysteem in mogelijk gevaarlijke en onomkeerbare situaties te verzeilen met zware gevolgen voor economische en sociale systemen. Wat betreft de maatregelen om de klimaatverandering tegen te gaan ("mitigation") vraagt de FRDO dat een evaluatie van de verschillende instrumenten (marktmechanismen, investeringsstimuli...) gebeurt in samenwerking met het permanente secretariaat van het United Nations Framework Convention on Climate Change (UNFCCC), de Wereldbank en/of elke andere organisatie gespecialiseerd in deze thema's.

Politieke instellingen, processen en financiële mechanismen worden weinig bestudeerd in de rapporten van het IPCC, terwijl die toch essentieel zijn om de verschillende acties te coördineren en te implementeren. Verscheidene vragen dringen zich op. Hoe [binnen het kader van duurzame ontwikkeling](#) zorgen voor een versnelde integratie van de klimaatproblematiek in de prioriteiten van internationale instanties zoals de WTO, de Wereldbank en het IMF? Hoe de financiering waarborgen en coördineren van de overgang naar een duurzamere economie? Hoe de vastzittende internationale onderhandelingen deblokkeren? De FRDO is hier van mening dat het IPCC zou moeten evalueren hoe de dynamiek van de internationale onderhandelingen over de klimaatveranderingen kan verbeteren.

De FRDO vraagt dat "mitigation"-scenario's rekening zouden houden met de economische impact, de sociale gevolgen, onder meer wat betreft werkgelegenheid en opleidingsbeleid, en de Millenniumdoelstellingen. Verder dient men ook aandacht te hebben voor de concrete gevolgen op het dagelijkse leven, en voor het reboundeffect van de voorgestelde maatregelen.

De partijen moeten in staat zijn de mogelijkheden en beperkingen te testen van de verschillende voorgestelde scenario's die ze verondersteld worden toe te passen. Daarom vindt de FRDO het wenselijk om de maatschappelijke stakeholders (onder meer in de ontwikkelingslanden) te raadplegen in dit proces, zonder de onafhankelijkheid van het IPCC in vraag te stellen. In dit verband vindt de raad een jaarlijkse ontmoeting van de stakeholders met de Belgische delegatie bij het IPCC aangewezen, zodat zij hun standpunten en prioriteiten kunnen meedelen.

Dit advies werd in consensus goedgekeurd door de Algemene Vergadering van 27 maart. Klik hier voor de volledige tekst van het advies: http://www.frdo-cfdd.be/DOC/pub/ad_av/2009/2009a08n.pdf

[Terug naar inhoud](#)

6. Activiteiten werkgroepen

Werkgroep Strategieën voor Duurzame Ontwikkeling

“Strategieën” bereidt een advies voor over groene fiscaliteit, op vraag van minister Mignette.

Werkgroep Energie en Klimaat

Deze WG gaat binnenkort een advies opstellen over de overheidsmaatregelen en subsidies voor rationeel energiegebruik, en een advies over de perspectieven voor de elektriciteitsbevoorrading in ons land.

Werkgroep Internationale Betrekkingen

Er zijn voorlopig geen nieuwe activiteiten gepland.

Werkgroep Productnormen

Deze werkgroep bereidt een advies voor over pellets voor huishoudelijke verwarming.

Werkgroep Sensibilisatie en Communicatie

De werkgroep is samen met de werkgroep Strategieën betrokken bij de voorbereiding van het draagvlakonderzoek duurzame ontwikkeling 2008-2009 van de FRDO, en leden van beide werkgroepen zetelen in het begeleidingscomité van dit onderzoek dat toegewezen werd aan IGEAT/VUB. De onderzoekers zijn met hun bevraging gestart, het uiteindelijke rapport wordt nog voor het zomerverlof verwacht.

Werkgroep Wetenschappelijk onderzoek

Deze werkgroep volgt zijn advies op over een indicatorenset voor duurzame ontwikkeling (2007a15). Op 19 maart organiseerde het kabinet Mignette een rondetafel over deze indicatoren. Een tweede tabel van indicatoren van de hand van de Task Force DO van het Planbureau werd er voorgesteld, naast de lijsten van FRDO, Essenscia, ITUC en de ecologische voetafdruk van het WWF.

Werkgroep ad hoc Voeding

Minister Mignette vroeg de raad om advies over duurzame voeding en over het beleid dat de federale overheid terzake kan voeren. De FRDO besliste hiertoe een WG ad hoc op te richten.

[Terug naar inhoud](#)

FRDO INFO is de nieuwsbrief van de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling (FRDO). De FRDO geeft adviezen aan de Belgische federale overheid over het beleid inzake duurzame ontwikkeling. De raad organiseert ook activiteiten om het draagvlak voor duurzame ontwikkeling te vergroten.

Overname van artikelen uit FRDO INFO met bronvermelding is toegestaan.

Adres: Liefdadigheidsstraat 33, B-1210 Brussel, België

Tel.: +32 (0)2 7433150

Fax: +32 (0)2 7433159

<http://www.frdo-cfdd.be>

mail@frdo-cfdd.be

Indien u deze gratis nieuwsbrief niet rechtstreeks in uw mailbox hebt gekregen, kunt u zich abonneren door een mail te sturen naar het adres hierboven met vermelding van naam, (eventueel) organisatie, adres en mailadres, en als onderwerp (subject) “abonnement”. Gelieve ook te vermelden of u FRDO INFO in het Nederlands of het Frans wenst. Wil u de nieuwsbrief niet langer ontvangen, vermeld dan "uitschrijven" als onderwerp in de mail.